

bookshake

VARA NU- CA IARNA, CLAR

Bogdan Alexandru Stănescu

Pentru mine, indiferent de evoluția sa, târgul de carte ideal va rămâne cel de la Teatrul Național. Poate că după el tânjește studentul din mine, care cu greu strângea bani de-o carte, o bere și o țigară, toate trei savurate pe terasă, disimulând în spatele celor trei vicii realul interes pentru scriitorii pe care-i puteam vedea acolo. Să dai examen din optzeciști, apoi să-i vezi la o masă distanță de tine, abia aici intervine magia târgului... Atunci erau și mai puțin dezbinați de politici (reale și editoriale), iar cel puțin patru dintre ei nu muriseră, așa că-mi revine mereu în minte

imaginea asta a lor așezați toți la o masă spre care trăgeam cu ochiul ascuns pe după vreo carte (eventual a unuia dintre ei).

Primul meu Bookfest de „profesionist” a fost în 2006, după niște luni teribile de muncă pe care le-am încununat cu și mai multă muncă: am învățat ce greu e să glisezi de la lucrul pe text la treaba de „speaker” de lansare. Nu toți pot s-o facă: eu fac parte dintre cei care se mobilizează ca pentru bătălie înaintea unei lansări. La ediția aceasta am 13...

Mai are ceva plăcut Bookfest-ul, dar cred că tot din memoria afectivă a studentului se trage și impresia asta: e învelit într-o aură de încununare, de banchet, are ceva festiv-final. Poate pentru că venea mereu după încheierea sesiunii. Acum, ca editor, înseamnă o oarecare relaxare după ce ai tras tare să scoți nu știu câte titluri pentru târg: un fel de intrare-n vară.

Alt avantaj (se înțelege că fac aici o

3 Iunie 2016
COTIDIAN BOOKFEST

EDITAT DE BOOKAHOLIC
& CENTRUL CEH
SUSȚINUT DE STAROPRAMEN

2

**PRIMA TRADUCERE ÎN LIMBA ROMÂNĂ
A FILOSOFULUI JAN PATOČKA**

Jiřina Vyoralřková

3

**BURHAN SÖNMEZ: „CEL MAI BUN MOD
DE A SUPRAVIEȚUI ESTE DE A SPUNE
POVEȘTI”**

Interviu de Eli Bădică

4

ANTIPATII LITERARE

Anchetă de Cristina Foarfă

6

**MIC GHID DE ORIENTAT ÎN TÂRG
PENTRU BOOKAHOLICI CINEFILI**

Maria Elisabeta Boamfă

paralelă cu Gaudeamus-ul) ar fi, iar acesta e real, faptul că ideea de „țară invitată” la Bookfest nu a rămas doar o idee: atât țările de limbă germană, cât și Cehia, Polonia și, acum, Israelul, au mobilizat nume mari și au mișcat o mașinărie pe care Gaudeamusul deocamdată nu pare s-o priceapă. Până una-alta, Bookfest începe să-și câștige dreptul de a se numi târg internațional.

În plus, dispunerea tuturor editurilor la același nivel îmi pare a schița o hartă mult mai democratică a pieței editoriale: dispunerea circulară, pe niveluri, în funcție de bani, din iarnă, mi-a displicut întotdeauna. Băieții „potenți” stau la nivelul solului, acolo unde sâmbăta și duminica ne călcăm în picioare, iar amărății, în țării, unde se-avântă vulturul. Chiar și la nivelul caragialian al problemei, cred că tot Bookfest câștigă: între trombele de fum de mici și cantina infernală din ciuperca Gaudeamus-ului, aleg soarele.

PRIMA TRADUCERE ÎN LIMBA ROMÂNĂ A FILOSOFULUI JAN PATOČKA

Jiřina Vyoralřková

Vă invităm la lansarea primei cărți traduse în limbă română din opera celui mai important filosof ceh și disident, Jan Patočka, care va avea loc astăzi, la ora 16:30, la standul Editurii Herald, pavilion C2. Cartea, denumită *Eseuri eretice despre filozofia istoriei*, a apărut pentru prima dată în samizdat în 1975, a fost publicată oficial în 1990 și, încă înainte de căderea regimului comunist, a fost tradusă în franceză și în spaniolă. În limba română cartea a fost tradusă de Anca Irina Ionescu, care va fi prezentă la lansare, împreună cu filosoful Adrian Niță.

Jan Patočka (1907-1977) și-a început

PRIMA ANTOLOGIE DE POEZIE A LUI JIŘÍ ORTEN ÎN TRADUCERE ROMÂNEASCĂ

Jiřina Vyoralřková

Jiří Orten a fost unul dintre cei mai talentați poeți cehi. A marcat câteva generații de autori de poezie, deși a murit la doar 22 de ani, iar opera lui n-a fost recunoscută de critica oficială a vremii pentru că nu convenea celor două regimuri totalitare. În Cehia ocupată de naziști, Orten a putut publica doar pe ascuns, sub pseudonime, pentru că era evreu, iar regimul comunist s-a simțit deranjat de poezia lui existențialistă, incompatibilă cu optimismul forțat al artei socialiste. Acum, la 75 de ani după moartea lui, putem să-i citim, în sfârșit, versurile și proza traduse în limba română, sub titlul *Casa de sticlă*.

Centrul Ceh este o instituție culturală guvernamentală care prezintă noutățile de pe scena culturală cehă în domeniul filmului, muzicii, artei contemporane, literaturii și arhitecturii. Programul centrului mai cuprinde evenimente legate de ecologie, teme sociale și teme privind drepturile omului.

cariera de filosof într-un mod foarte promițător: a studiat filologia romanistică și filosofia la Universitatea din Praga, în 1928 a făcut o călătorie de studii la Paris, unde l-a cunoscut pe Edmund Husserl, întemeietorul fenomenologiei, iar câțiva ani mai târziu a obținut o bursă la Freiburg, unde a studiat cu Husserl și Heidegger. Este considerat cel mai influent reprezentant al fenomenologiei cehe sau chiar din toată Europa de Est, deși n-a avut prea multe ocazii să predea în mediul universitar. În 1939, când era asistent la Universitatea Carolină, ocupanții germani au hotărât să închidă școlile superioare cehe, au înlocuit un regim totalitar cu altul și Patočka nu a mai predat. Abia în 1968, după Primăvara de la Praga, a revenit pentru a doua oară la Universitatea Carolină și a predat până în 1972, când a ieșit la pensie. În cei patru ani, cursurile lui s-au bucurat de un succes incredibil și au fost frecventate nu doar de studenți de la filozofie, ci și de oameni din afara universității.

În anii '70 Patočka i-a cunoscut pe membrii trupei Plastic People of the Uni-

Orten, pe numele său adevărat Jiří Ohrenstein, s-a născut la 30 august 1919, în orașul Kutná Hora. Exact 22 de ani mai târziu, de ziua sa de naștere, a fost lovit la Praga de o ambulanță germană. O prietenă l-a dus la spitalul municipal, dar acolo nu primeau evrei. A fost dus la un alt spital, evreiesc, unde a murit două zile mai târziu. Soarta lui, prin ironia ei, poate să ne aducă aminte de soarta lui Mihai Sebastian. Putem doar să facem speculații în legătură cu viața lui Orten, ce s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi supraviețuit războiului - mama și fratele lui mai mic au fost transportați în ghetoul Terezín și au supraviețuit, colegul lui din Comunitatea evreiască, Hanuš Bonn, tot poet, a murit în Mauthausen, iar un alt poet evreu din generația lui, Jiří Daniel, a fost ucis la Auschwitz și a rămas uitat până anul 1998, când a fost publicată opera lui pentru prima dată.

Viața scurtă a lui Orten a fost marcată de moartea tatălui și de atmosfera opresivă sub regimul ocupației naziste: pentru originea sa, a fost exmatriculat de la conservator și a trebuit să-și câștige banii cu muncă manuală grea. Nu avea voie să plece din Praga, iar mama lui a rămas la Kutná Hora. Fratele său mai mare, Ota, a emigrat, iar fratele mai mic, Zdeněk, a fost trimis la un orfelinat evreiesc din Praga. Și relația amoroasă a lui Orten cu actrița Věra Fingerová a eșuat.

verse, formația de rock psihedelic care, din cauza conflictelor cu autoritățile, a ținut, începând cu 1973, doar concerte în locuințe private, hambare și alte locuri ascunse. Filosoful sexagenar i-a însoțit în multe din aceste concerte, ținând prelegeri în fața tinerilor pletosi. Membrii formației au fost arestați în 1976. În apărarea lor, s-au ridicat câțiva dintre reprezentanții de frunte ai culturii cehe. Jan Patočka a devenit unul dintre primii semnatari ai Cartei 77 și purtătorul ei de cuvânt, ceea ce i-a fost fatal. În 1977, a fost arestat și supus unui interogatoriu neîntrerupt de 11 ore, în urma căruia a suferit un atac cerebral și a decedat câteva zile mai târziu, în spital. În mormântarea lui s-a transformat într-o uriașă manifestare de protest, deși autoritățile au încercat să strice cu orice preț demnitatea ceremoniei.

Cartea *Eseuri eretice*, lansată acum la Bookfest, va fi urmată anul viitor de o antologie mai amplă din opera lui Jan Patočka, pe care o pregătește Centrul Ceh împreună cu editura Tact.

Motivele morții, fricii și disperării pătrund repede și în creația poetică a lui Orten, influențată de filosofia existențialistă. În același timp, apar și motivele copilăriei, nevoia de siguranță și de tandrețe, dar și a copilului nenăscut și a altor ființe mici și vulnerabile, care se confruntă cu cruzimea vieții. Versurile lui Orten se remarcă și prin ritmul și rimele lor perfecte.

Debutul poetic al lui Orten a fost participarea la faimosul Almanah poetic de primăvară din 1940, în care s-a exprimat o generație nouă în poezia cehă: generația războiului. Primele două cărți de poezie au apărut sub pseudonimul Karel Jílek, iar după ce a fost denunțat de presa fascistă, a publicat alte două cărți sub pseudonimul Jiří Jakub. Următoarele cărți ale lui Orten au apărut postum abia după sfârșitul războiului. Jurnalele autorului, care cuprind și toate poeziile lui, inclusiv pe cele nepublicate în culegeri, au așteptat până la dezghețul cenzurii comuniste de la sfârșitul anilor '50. Orten a scris și câteva proze onirice care au fost publicate treptat în anii '60.

Antologia, pe care a publicat-o recent editura Lider, sub titlul *Casa de sticlă*, conține poezii alese din toate volumele lui Jiří Orten și una dintre prozele lui, *Eta, Eta, păsările galbene*, traduse de Alexandra Toader și Anca Irina Ionescu.

BURHAN SÖNMEZ: „CEL MAI BUN MOD DE A SUPRAVIEȚUI ESTE DE A SPUNE POVEȘTI”

Interviu de Eli Bădică

Istanbul Istanbul este prima carte de-ale lui Burhan Sönmez tradusă în limba română, apărută cu câteva zile înainte de Bookfest 2016. Sönmez a fost în România la Festivalul Internațional de Literatură de la București din decembrie 2015, la câteva luni după ce-i fusese publicată *Istanbul Istanbul* în Turcia, roman care este acum tradus în peste 10 limbi. Am vorbit cu el, printre altele, despre cum a început să scrie, despre Istanbul, forța poveștilor, politică.

Primul tău roman, Kuzey (North), a fost publicat în 2009; i-au urmat Masumlar (2011, Sins and Innocents) și Istanbul Istanbul (2015). Ai debutat târziu, după ce, o vreme, ai profesat ca avocat. De ce ai început să scrii?

N-a fost ceva premeditat. Din pricina unor probleme medicale și politice serioase, am plecat în Anglia. Înainte de asta, nu am scris niciodată, nu am avut vreo intenție să fac asta. Obişnuiam să scriu poezie, e adevărat, dar nu mi trecea prin cap că aş putea scrie proză. În Anglia, după câteva luni, am realizat că ceea ce începusem să scriu era rama unui roman. Așa că mi-am spus că pot continua.

Istanbul are mai multe chipuri în volum, în poveștile personajelor. Este acesta motivul pentru care titlul cărții este numele orașului dublat?

Istanbul nu este un singur oraș, ci este compus din multe orașe, epoci și continente diferite. Oamenilor le place să vorbească despre civilizațiile trecute, cum ar fi otomanii, bizantinii, romanii, dar în cartea mea nu am mers atât de departe. Am vrut să îmi concentrez atenția pe problemele de astăzi. Chiar și în zilele noastre, fără să ne întoarcem în trecut,

putem vedea că sunt mai multe orașe în Istanbul. Unul este sub pământ, atât fizic, cât și metaforic. Iar eu aveam nevoie să scriu din diferite unghiuri. Dacă aş fi scris numele Istanbulului o dată, nu ar fi fost suficient pentru această carte. Acum, că m-ai întrebat și am vorbit despre asta, cred că numele orașului ar fi trebuit scris de mai multe ori.

Frizerul Kamo își povestește viața colegilor săi de celulă, chiar la începutul cărții. La un moment dat, spune că la orfelinatul la care a locuit după moartea mamei sale, „toată lumea își povestea lunga viață”. Avem nevoie de povești pentru a supraviețui?

Nu am un răspuns categoric. Dar cred că acesta este unul dintre motivele pentru care scriem, citim și iubim să ascultăm povești. Și cred că asta ni se trage din copilărie. Când suntem mici, mamele sau tații noștri ne spun povești. Nu doar pentru a ne adormi, ci și pentru a ne lărgi orizonturile, pentru a ne ajuta să visăm altfel viața. De aceea, cred că cel mai bun mod de a supraviețui este de a spune povești – folosind cuvintele pentru a povesti, oamenii interacționează cel mai bine.

„... fiecare om are un limbaj al lui, (...) pe unii îi poți înțelege cu flori, pe alții cu cărți”, spune profesorul de literatură al lui Kamo. Cum putem înțelege limbajul tău?

Cred că singurul mod în care se poate înțelege limbajul meu este prin intermediul cărților mele. Oamenii nu mă cunosc și nici nu e necesar să mă cunoască. Dar mă pot înțelege citindu-mi cărțile. Acolo sunt sentimentele mele, acolo este limbajul meu. Sigur, i-ar putea ajuta să mă cunoască personal sau prin biografia mea, dar îi și poate duce pe o pistă greșită. Important e să citească ce am scris. Cititorul este judecătorul absolut al rândurilor mele.

De ce ai ales aceste personaje – un frizer, un student, un doctor și un țăran – pentru a descrie Istanbul prin poveștile lor?

Am vrut să dau viață unei singure persoane în carte, iar aceea se numește Istanbul. Mi-am dorit să evidențiez diferite organe ale orașului cu ajutorul unor oameni la fel de diferiți. Simțim Istanbulul în diverse feluri. De pildă, unui personaj îi place muzica veche turcă tradițională, altul vorbește despre cum să schimbe orașul în bine, unul afirmă că nu-i pasă de oraș, ci doar își vrea soția înapoi – poate că soția sa este orașul pe care l-a pierdut acum mult, mult timp, nu știm –, altul – poate cel mai influent, țăranul – nu văzuse Istanbulul până atunci, dar este singurul care știe totul despre oraș. Istanbul este orașul despre care citim și învățăm înainte de a ajunge să-l ve-

dem. Personal, am văzut orașul când aveam 17 ani pentru că am mers acolo pentru a studia la universitate. Dar, înainte de asta, știam deja orașul prin intermediul basmelor și poveștilor. Când se întâmplă asta, îți imaginezi, mult timp, orașul. Așa că acel om, unchiul Küheylan, vine la Istanbul știind orașul doar prin intermediul imaginației sale. În pragul morții, suferind, supraviețuiește doar cu ajutorul imaginației. Poate că toate personajele pot recrea orașul de deasupra lor sub pământ.

Viața ta a fost influențată de politică, iar literatura ta ridică semne de întrebare asupra politicii, chiar dacă romanul nu este politic. Este literatura un loc pentru a discuta aspecte politice?

Am vrut să scriu o carte care pare politică, dar este total împotriva politicii. Cei care suferă în subteran din cauza politicii vorbesc despre alte lucruri – cum ar fi poezie, cântece, dragoste, toate lucrurile care fac parte din viață; refuză să vorbească despre politică. Atunci când vorbești despre politică, umbrești toate celelalte părți ale vieții. Așa că m-am prefăcut că scriu o carte politică. Oamenii cred că, în cazul în care citesc despre o tortură la începutul cărții, atunci aceea este o carte politică. Dar eu am arătat că, atunci când suferi din pricina politicii, poți face abstracție de ea, există viață dincolo de politică, poți supraviețui în afara acelei lumi.

Este orașul din subteran similar celui de deasupra?

Totul depinde de cititor. Tu crezi că ai scris ceva, dar cititorul ar putea citi altceva. În povestea mea, sunt oameni în subteran, în celulă. Iar cei care sunt deasupra au iluzia că sunt liberi doar pentru că nu sunt într-o celulă, torturați. Dar nu este adevărat, ei sunt și mai torturați, lucrează zece sau douăsprezece ore pe zi, sunt în mod constant îngrijorați cu privire la viitorul lor și al copiilor lor, nu-și pot plăti chiria, nu sunt solidari cu alți oameni, sau, poate, au tot ce vor, dar nu au parte de dragoste sau de compasiune și tot așa. Cu toții avem atât de multe lucruri care ne lipsesc în această viață... Cu toate acestea, pretindem că avem tot.

ANTIPATII LITERARE

Anchetă de Cristina Foarfă

Antipatiile literare pot fi la fel de puternice ca simpatiile. Sunt lucruri care nu ne plac și gata. I-am întrebat pe cinci autori români ce cărți, autori sau genuri le sunt nesuferite, ce nu pot citi și ce nu le place.

Simona Popescu

Trebuie să recunosc că-mi sunt antipatici autorii fără caracter. Nu-i mai pot citi. Nu mă mai interesează. Mă atrag cărțile care aduc ceva ce n-am mai întâlnit, de aceea le prefer pe cele experimentale, inclasabile. Nu mai citesc demult romane doar realiste. Nici ficțiuni scrise de dragul ficțiunii. Nici poezie căldică, plângăcioasă sau vulgară. De când mă știu, mă impresionează cărțile care te fac să cazi pe gânduri, indiferent de gen. În spatele lor sunt niște oameni interesanți. Sunt o grămadă în spatele cărora pare să nu fie nimeni. Cunoașteți senzația?

Dan Coman

Sadoveanu. E primul care-mi vine în minte. Nu pot citi mai mult de trei rânduri din tipul ăsta. Pur și simplu îl disprețuiesc, fără nicio nuanță. Pe locurile doi, trei și patru nu

e nimeni. Locul cinci, la (destul de) mare distanță, H. Murakami. Șmecher Haruki, uneori pe față, un fel de specialist în alba-neagra din literatură. Pe ultimul loc e o prozatoare contemporană foarte cunoscută. În cazul ei, nu-mi mai pasă de cărți, e suficient să-mi reamintesc numele. Ar mai fi liga a doua, acolo clasamentul e mai strâns, dar lupta e inutilă – nu se întrevide nicio șansă reală de promovare.

Simona Tache

Nu mai am (și, de fapt, nu am avut niciodată) răbdare să citesc cărți în care nu se întâmplă nimic. Sunt un om al poveștii, ia-mi povestea de la gură și o să mă frustrezi îngrozitor. Mai sunt și un om al zilelor noastre, adică nu am deloc răbdare cu scriitorii care se învârt prea mult în jurul propriei cozi, ca să mi-o arate din 800 de unghiuri, într-o proză austeră, realistă, minimalistă, copie la indigo a vieții. Mersi frumos, am și eu acasă realism minimalist, am și eu o poveste trasă de păr, am și eu zile, săptămâni, luni, ani în care nu mi se întâmplă nimic care să merite să devină subiect de roman, nu vreau să mai citesc și cărți care să arate indentic cu ceea ce oricum trăiesc. Vreau poveste, vreau viață în ipostazele ei excepționale, vreau personaje care să mă marcheze, vreau tot, și mai sunt și atât de nesimțită încât vreau chiar și catharsis. Sunt un cititor răsfățat și superficial, nu citesc niciodată pentru că „trebuie”, când e vorba de literatură. O să mor, practic, fără să fi citit *Ulisele* lui Joyce, în ciuda pro-

misiunii că mă așteaptă paradisul, după ce voi fi trecut de pagina 300. :)

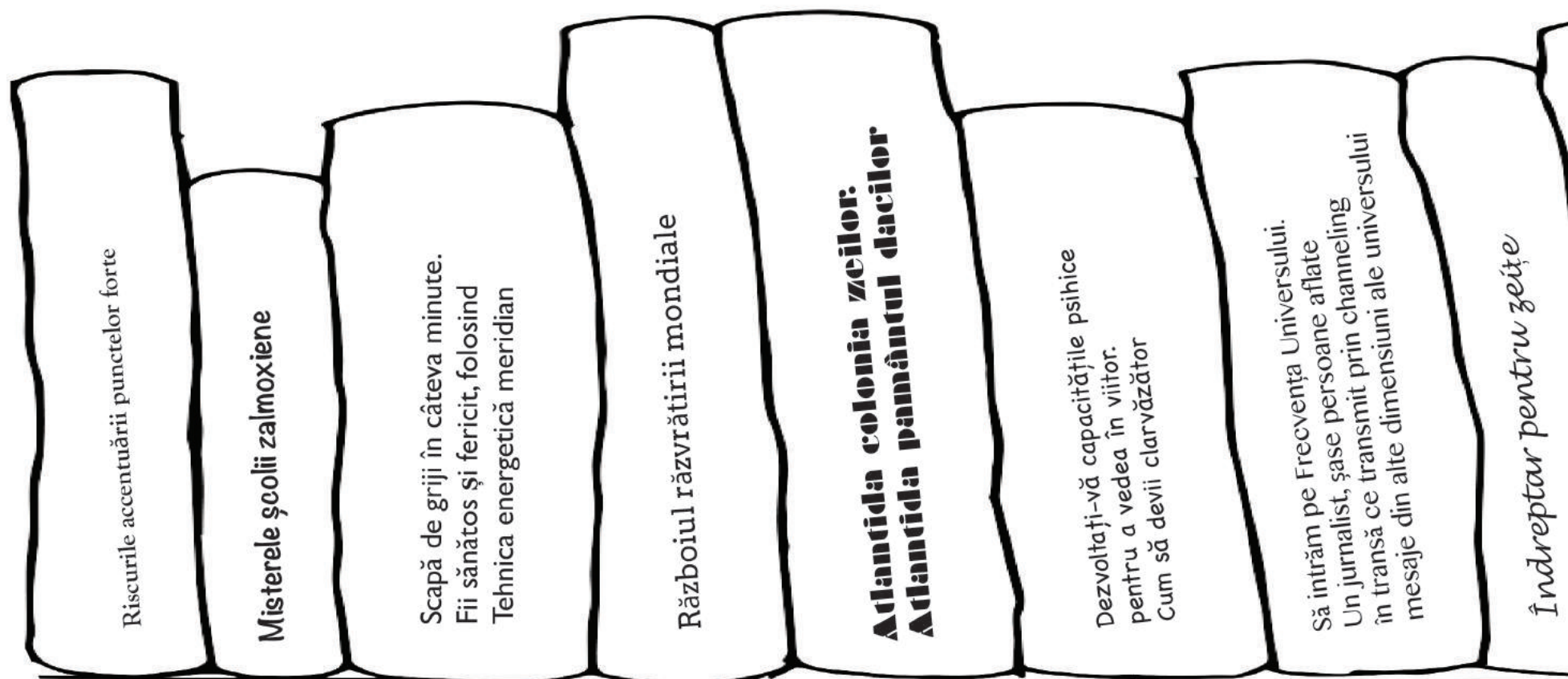
Vasile Ernu

O perioadă am citit mult și, firește, și multe prostii. Mai ales în copilărie, când nu știam să aleg. Mergeam pe intuiție. Profesorul meu de rusă, prin clasa 8-a, mi-a făcut ordine în lecturi și mi-a dat de înțeles că am ales bine până acum. Deci nu cărțile proletcultiste m-au enervat cel mai tare. În anii '90, am descoperit o serie de cărți scrise de Dale Carnegie cu tot soiul de *Secretul succesului* și *Cum să reușești în viață*. Pentru prima dată, am văzut cum cineva mă consideră idiot. E un întreg gen care domină. Partea gravă a acestui trend este că se extinde tot mai mult asupra tuturor genurilor: de la nonficțiune la ficțiune. Sper să nu ajungă și la poezie.

Radu Nițescu

Am stat o vreme să mă gândesc, să încerc să fac ceva ca o listă – dar m-am lovit de faptul că nu cred să fi găsit până acum vreun autor la care să nu-mi placă măcar un capitol, un fragment, un poem, un vers – dacă e vorba de poezie – deși în rest deloc, și sunt șanse ca acel capitol, poem, vers etc. să-mi fi rămas în minte și să mă fi influențat mai mult decât tot ce-am citit din alt autor care nu mi-a dat-o nicum. Nu vreau să pară că evit răspunsul, dar chiar habar n-am ce să spun încât să mă simt apoi împăcat pe de-a întregul cu mine.

ÎN CĂUTAREA „ADEVĂRULUI ABSOLUT

DE LA TÂRG ADUNATE ȘI ÎN TÂRG , REVĂRSATE

Florin Iaru

Printre standuri trece vorba

Pavilionul Israelului

Matei Martin a vrut să ia un interviu unui „băiat” de la securitatea pavilionului. Oana Gruenwald, însă, a propus să furăm ceva de la pavilion, să vedem ce se întâmplă. Oare ziarele de scandal vor titra SENZAȚIONAL! SE FURĂ LA STANDUL INVITAȚILOR? M-am oferit să fur eu, să vedem ce se întâmplă, dar cu condiția să mă apere când mi-o pune cătușile. Oana s-a uitat lung la mine. „Dar chiar speră să scapi cu viață?”

Paralela 45

Călin Vlasie, despre colecția nou inaugurată, *Opera poetică*: „Bătrâne, pariez pe poezie. Lumea zice că-s nebun că am tras 1.500 de exemplare din fiecare (Adrian Alui Gheorghe, Emil Hurezeanu, Ioan Es. Pop, Liviu Ioan Stoiciu și Aurel Pantea). Nu, nu-s. Știi ce s-a întâmplat cu cele două saitari pe care le-am lansat? QPoem și qPROZA? Au urcat, în numai câteva luni, la nivelul celor mai

importante edituri din România. Am peste 2000 de poetice și peste 150 de proză. Oamenii scriu. Sunt interesați. Deci citesc, îi citesc și pe alții, dacă nu din dragoste, măcar din curiozitate profesională. Așa că, dacă lansez și mențin seria la cel mai înalt standard, dacă o împachetez și o despachetez bine, voi vinde poezie. Na.”

Polirom

Silviu Lupescu: „La mine totul e bine. Dar nu e bine. Domne, au fost anul trecut două traduceri geniale, neincluse în selecția USR pentru premii. Grele, dar fundamentale. Paul Celan, în traducerea lui George State. E nebunie să traduci Celan. Iar celalată traducere e Ezra Pound, în versiunile lui Mircea Ivănescu și ale lui Radu Vancu. Despre ce vorbim? Despre alegeri? Mai bine nu.”

Impresar

Simona Kessler: „Hai, mă. Ce bârfe? Pe vremea în care mai exista Academia Cațavencu v-am pățit pățania lui Beigbender. A venit în plină glorie, l-am plimbat ca pe sfintele moaște. Seara s-a dus într-un club și a cerut... am voie să spun în ziar ce a cerut? Mai bine nu spun. A scos banu' gros din buzunar și traficantul i-a adus. Apoi s-a făcut nevăzut. Ei bine, era sare. Acum? Nu există bârfe. Poate mi le spui tu.”

Autor

Nora Iuga: „Nu mă sili să spun un lucru deștept! A, ba da! Să știi că sunt *Ca motorul unui Ford din 1931*. Mulțumit?”

SCRISE DE VIZITATORI LA STANDUL BOOKSHAKE

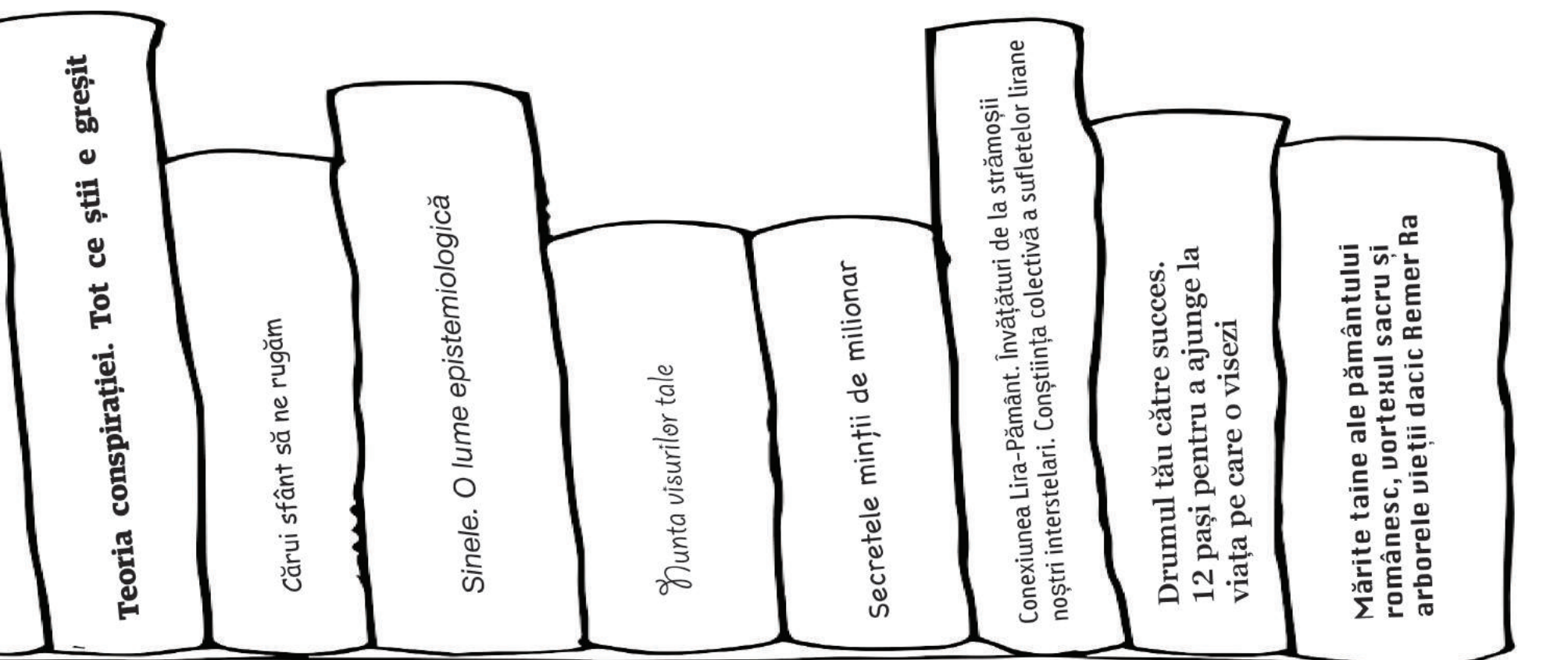
Vin la Bookfest și Gaudeamus de mulți ani, pentru achiziție de cărți din ofertele editorilor prezenți. Pentru organizatori, manageri etc. ar fi vreo 2-3 probleme de reglat:

1) Parcarea e prea departe de „locul faptei” și tragem de sacoșele cu cărți de facem potecă în asfalt; cred că cei care vin cu delegație pentru achiziție de carte ar trebui să fie lăsați să parcheze în imediata proximitate a pavilionului.

2) Sunt necesare mai multe locuri de stat jos și de odihnit picioarele, de exemplu la Gaudeamus: în cupola centrală lipsesc cu desăvârșire locurile prietenoase pentru cei oboșiți sau cu chef de lectură la fața locului – de aceea au devenit scările cele mai populare locuri.

3) Apropo de locuri prietenoase: unde mai sunt berăriile *d'antant*?! Unde ne e berea de răcorit sufletu' și mintea vara?! N-are rost să ne mai întrebăm unde e vinul românesc când ai nevoie de el, în noiembrie dai cu turu' și nu găsești nimicuța prin zonă. Cartea fără vin e un chin! Am zis!
(Ștefan din Constanța)

” LA TÂRG SAU RAFTUL CU DUBIOȘENII

MIC GHID DE ORIENTAT ÎN TÂRG PENTRU BOOKAHOLICI CINEFILI

Maria Elisabeta Boamfă

Dacă dilema clasică ce a fost mai întâi, oul sau găina nu are încă o rezolvare certă, întrebarea ce e mai întâi, bookaholicul sau cinefilul pare mai simplă în aparență. Spun în aparență pentru că, dacă în urmă cu două sute de ani se scriau și se citeau cărți, fără să existe noțiunea de film, acum chestiunea e puțin mai complicată. Citim și vrem să și vedem filmele sau vedem filmele și vrem să citim și cărțile sau citim cărțile și ne facem noi filmele în cap, dorind ca cineva să concretizeze pe bune demersul ecranizării.

Anul acesta la Bookfest avem toate variantele. Fie sunt cărți care ne-au plăcut și care au fost ecranizate mișto, fie sunt filme care ne-au plăcut și care ne determină să umblăm din stand în stand ca să găsim cărțile pe baza cărora au fost realizate, fie sunt doar cărți, multe cărți care așteaptă să fie transformate în filme, cel puțin în imaginația noastră.

Iată un foarte scurt (și subiectiv, dar n-avem ce face, pentru că și lectura, și vizionarea filmelor stă sub semnul subiectivității) ghid despre ce filme și ce cărți n-ar trebui ratate din perspectiva paralelei, ambivalenței carte-film.

Una dintre ultimele cărți pentru copii apărute la editura Vellant e *Ivan Turbincă*. Povestea lui Creangă nu mai are nevoie de niciun fel de lobby, iar ilustrațiile lui George Roșu nu sunt altceva decât un motiv în plus pentru a vă convinge să o căutați și răsfoiți la standul editurii. După ce veți ajunge acasă cu volumul în turbincă, dați un search pe Google și căutați filmul moldovenesc *Se cută un paznic*, în regia lui Vodă Gheorghe. E o comedie spumoasă, realizată în 1967, alb-negru, în șapte acte și care, reluând povestea lui Creangă, tratează „tema libertății și a nemuririi creând un substrat metaforic și făcându-l să fie mereu actual” (conform site-ului Cinematografia Moldovei).

La editura Polirom, anul trecut a apărut *Ceai în Sahara*, de Paul Bowles, carte

Bookaholic.ro este revista online literară unde „dependența de cărți se tratează cu cărți”. Găsiți aici recomandări de lectură, interviuri cu autori români și străini, idei de lifestyle livresc, povești cu scriitori și multe alte lucruri care țin de pasiunea pentru citit.

tradusă din limba engleză de Alex Leo Șerban. Este o reeditare a apariției din 1996 de la editura Univers, intitulată la vremea aceea *Sub cerul ocrotitor*. Recunosc că fiind tradusă și postfațată de a.l.ș., nu am mai avut nevoie de nicio altă recomandare. Întâi am citit cartea și, după aceea, am văzut și filmul *The Sheltering Sky*, regizat în 1990 de Bernardo Bertolucci, cu Debra Winger, John Malkovich și Campbell Scott în rolurile principale. E una dintre ecranizările cele mai reușite și fidele pe care le-am văzut până acum.

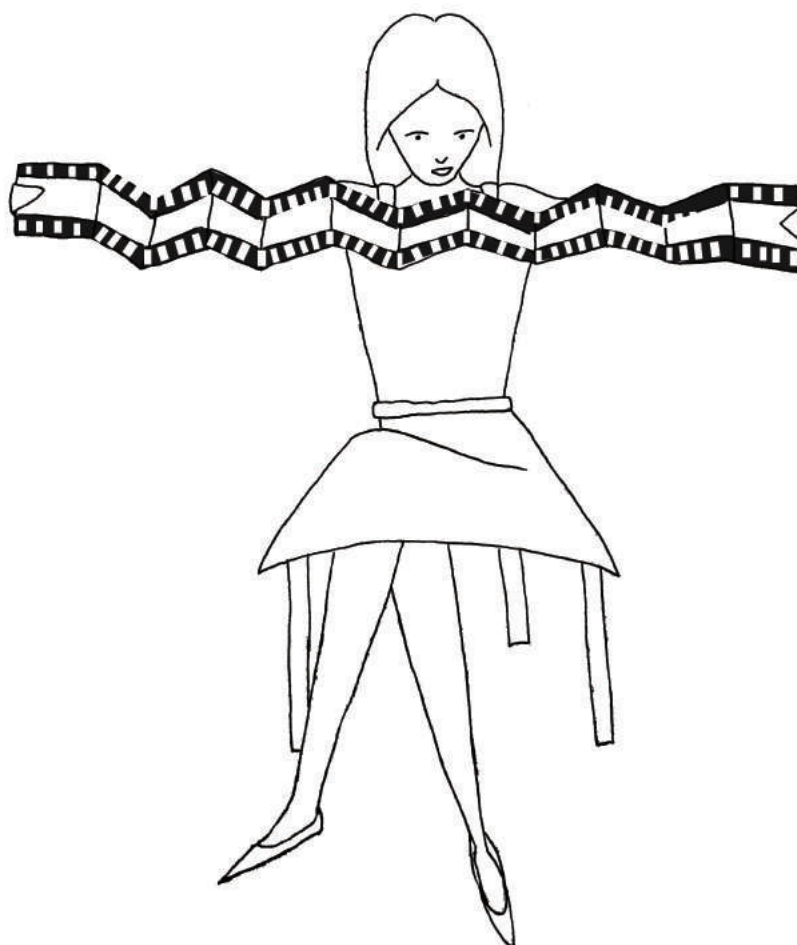
Când ajungeți la standul editurii Nemira, întrebați și de *Eleganța ariciului*, de Muriel Barbery. Am înțeles că urmează o reeditare. Și cartea, și filmul (regizat de Mona Achache) sunt potrivite pentru un weekend relaxat și o esacapadă de tandrețe, amuzament și filosofie, așa cu promitea Le Monde la apariția cărții, în 2006.

Dacă în 2012 Tim Burton regiza magnific *Alice in Wonderland*, în 2016 produce ecranizarea celei de-a doua povești de-ale lui Lewis Carroll, *Alice Through the Looking Glass*, regizată de data aceasta de James Bobin. Prima ecranizare este fabuloasă din toate punctele de vedere, rămâne să vedem cât de fidel a fost Bobin viziunii lui Burton. Un ajutor real îl are cu siguranță și de la actorii principali care au rămas aceiași, Mia Wasikowska, Johnny Depp și Helena Bonham Carter. La Bookfest, Alice este celebrată prin două noi apariții: la editura Nemi avem *Alice în Țara Minunilor*, ilustrată și repovestită

pentru cei foarte mici de Emma Chichester Clark și tradusă în română de Veronica D. Niculescu, iar la Humanitas Junior o veți găsi tot pe *Alice în Țara Minunilor*, dar de data aceasta într-o superbă ediție tradusă de Antoaneta Ralian după textul original a lui Lewis Carroll, cu tot cu ilustrațiile lui John Tenniel. De cealaltă parte, *Alice în Țara din Oglindă* vă așteaptă la editura Arthur, în ediția din 2012, tradusă tot de Antoaneta Ralian și ilustrată de Irina Dobre.

Și, pentru că Israelul e țara invitată în acest an la Bookfest, m-am gândit, pentru a completa acest ghid de paralele reușite carte-film, să vi-l propun pe David Grossman cu trei cărți traduse și apărute și la noi și trei filme de succes premiate și apreciate la nivel mondial: volumul *Cineva cu care să fugi de acasă* (editura Niculescu, 2006) cu filmul *Someone to Run With*, apărut tot în 2006 și regizat de Oded Davidoff, o redare fidelă a candorii pe care Grossman a conturat-o acestei povești despre căutare și regăsire; *Cartea de gramatică interioară* (editura Univers, 2012), ecranizată în 2010 în regia lui Nir Bergman - *Intimate Grammar*; iar ultima recomandare, *Copii în zig-zag* (editura Unives, 2005), cu ecranizarea din 2012 - *The zig-zag kid*, în regia lui Vincent Bal.

Mă opresc aici, dar exemple sunt încă foarte multe, numai bune să satisfacă gusturile diferite ale bookaholicilor, ale cinefililor, ale bookaholicilor-cinefili și ale cinefililor-bookaholici.

ÎN VIZITĂ LA EDITURILE MICI

Cristina Foarfă

La editurile mari, celebre, cu un oarecare buget de promovare și cu standuri vizibile, se oprește toată lumea prima dată. Ne-am gândit, așadar, să facem un tur al editurilor mici, cu cărți faine, ceea ce chiar vă dorim și vouă.

Am găsit cărțile de la **Casa de Editură Max Blecher**, destul de ascunse, alături de cele de la **Tracus Arte** (pavilion C2), cu care împart rafturile. La **Max Blecher** găsiți mai ales poezie, selectată de ochiul atent și talentat al lui Claudiu Komartin. Puteți pleca acasă cu volumul *Când nu mai e aer*, de Radu Andriescu, cu *Lolita32*, de Livia Ștefan, *Dilectica urșilor*, de Radu Nițescu sau, dintre cele ceva mai vechi, cu *Frânghia înflorită*, de Radu Vancu,

Dmitri: uite viața, de Dmitri Miticov sau cu *aparenta naturalețe a vieții*, de T.S. Khasis.

De la **Tracus Arte**, neapărat luați *Operele* lui Cristian Popescu, cu *Poemele* lui Matei Vișniec, cu *Operele esențiale* ale lui Max Blecher. Nu uitați de cărțile de poezie semnate Angela Marinescu sau Mariana Marin. Insistăm.

Alte două edituri care împart standul, de data aceasta unul mult mai mic, sunt **Hecate** și **frACTalia** (pavilion C4). La **frACTalia**, editura lansată spre finalul anului trecut, a apărut reeditarea cărții *fractalia*, de Șerban Foarță, precum și alte cărți faine de autori români contemporani, cum ar fi *Retrovizor*, de Răzvan Pricop, *Cu dricul pe contrasens*, de Octavian Perpelea sau *Casele vor uita*, de Liviu G. Stan.

Hecate este o editură cu o selecție tare interesantă, ce trece prin feminism, *transgender* și atinge tot felul de subiecte așa zis „marginale” și sociale. De exemplu, găsim aici *Trupuri subversive: o istorie secretă a femeilor și tatuajelor* (foarte frumoasă!), *Postumanul*, de Roisi Braidotti, *Funny Boy*, de Shyam Selvadurai sau *Graffiti la feminin*, un album superb cu peste 1200 de ilustrații.

La **Casa de Pariuri Literare**

(pavilion C4) găsim, așa cum ne-am obișnuit, un număr impresionant de cărți faine, scrise de autori români, un pariu al „încăpățânatului” editor un cristian. Dintre noutăți, vă recomandăm *Vorbesc în gând, cu voce tare*, de Robert Șerban și *Ca motorul unui Ford din 1931*, de inegalabila Nora Iuga, pentru că suntem siguri că de aparițiile mai vechi v-ați lovit deja.

La **Editura Casa Radio** (pavilion C2), rafturile sunt pline cu mici bijuterii, înregistrări faine și cărți audio cu autori precum Mariana Marin, Mircea Ivănescu, Gellu Naum sau Leonid Dimov.

Când ajungi la **Baroque Books** (pavilion C1), observi, în primul rând, cât de bine arată cărțile, superb ilustrate. De exemplu, cea despre Gaudi, tradusă de Radu Paraschivescu, *Snobismul*, de Adèle Van Reeth & Raphaël Enthoven, *Iubește ploaia, iubește viața*, de Dominique Loreau, în traducerea Svetlanei Cârștean sau *Bizanț. O lume pierdută*, ba chiar și cărțile de colorat pentru adulți (*Pisi Antistres* este doar una dintre ele!).

Mergeți, așadar, și la editurile mai mici, găsiți cărți minunate, rezultat al selecției, entuziasmului și muncii unor editori pasionați!

CÂTE TITLURI DE CĂRȚI GĂSEȘTI?

A	D	R	U	M	U	L	G	H	L	I	L	P	N	N	S	V	S	D	D	Q	F	U	A	M	F	C	U	S	W
S	O	F	H	P	A	R	F	U	M	U	L	D	G	H	K	L	R	E	J	P	O	R	N	O	R	O	N	B	Ț
G	A	D	U	R	E	R	E	C	V	B	U	C	A	U	E	Q	C	Ă	U	Î	A	Z	E	R	D	N	V	A	U
H	M	E	A	S	J	C	M	O	R	O	M	E	Ț	I	I	Y	U	P	M	R	M	J	U	K	O	J	E	R	T
K	N	M	S	W	A	U	E	I	O	Ț	E	N	S	V	S	D	A	O	O	F	E	D	F	L	N	U	A	N	K
N	A	O	R	L	O	L	I	T	A	P	A	B	S	A	L	O	M	A	B	S	A	L	O	M	Q	R	C	A	M
N	B	N	E	M	U	R	I	R	E	A	S	M	I	A	U	U	A	P	Y	Ă	O	I	C	A	U	A	D	M	B
H	O	I	D	G	N	U	L	E	U	I	O	X	J	K	L	K	R	F	D	E	A	Q	P	R	I	Ț	E	C	V
A	V	I	O	N	L	A	F	Z	G	H	F	A	X	M	A	G	I	C	I	A	N	U	L	A	J	I	S	X	C
B	A	K	R	A	M	N	N	J	K	I	I	A	Î	I	P	C	A	V	C	Ă	D	G	H	K	O	A	I	N	Q
A	R	M	B	A	L	T	A	G	U	L	E	K	J	C	J	K	L	N	K	V	S	D	D	Q	T	I	N	M	K
R	Y	B	I	C	V	I	H	J	C	E	I	L	C	U	A	C	I	S	D	G	N	U	L	A	E	M	G	J	H
N	G	V	R	A	N	G	H	O	I	V	G	Q	O	L	R	I	Z	E	N	O	B	I	A	F	G	B	U	I	F
A	H	C	E	S	J	O	K	P	E	A	H	F	L	P	T	K	B	X	A	S	F	G	G	J	L	E	R	L	A
M	S	Q	A	C	M	N	L	Â	C	N	J	S	K	R	U	R	V	U	Q	R	E	W	Î	Î	L	C	Ă	R	Q
C	F	B	B	V	B	A	O	D	E	T	E	C	T	I	V	I	I	S	A	L	B	A	T	I	C	I	T	R	Ă
X	G	N	G	N	U	L	A	J	I	U	J	K	L	N	A	P	O	I	C	A	T	E	D	R	A	L	A	K	P
N	G	R	E	U	C	E	A	N	U	L	S	D	F	Ț	P	N	N	S	V	S	D	D	Q	A	S	I	T	J	O
M	H	S	O	L	A	R	I	S	U	M	U	L	D	G	N	U	L	A	J	I	S	P	O	R	T	L	E	J	U
J	W	E	T	I	U	I	O	P	Ă	D	G	H	K	L	R	E	W	D	W	A	X	J	K	L	O	O	P	U	G
I	J	K	L	S	O	P	P	O	R	T	R	E	T	U	L	L	U	I	D	O	R	I	A	N	G	R	A	Y	S
O	A	D	F	E	H	J	A	K	L	P	R	E	E	S	D	G	G	H	J	J	W	Y	Q	A	D	A	S	F	Z

RECOMANDĂRI EVENIMENTE DE ASTĂZI

Vine weekend-ul, se intensifică ploaia de început de vară culturală cu evenimente faine! Se anunță o zi grea și aglomerată în lecturi, lansări, *performance*-uri, ba chiar și proiecții de filme, dintre care am selectat fix cât ne-a permis spațiul. :)

15:00 Editura Rao (stand propriu, pav. C1) Lansare de carte și demonstrație culinară: *În bucătăria lui Joseph*, de Joseph Hadad.

16:00 Editura Hecate (stand propriu, pav. C5) – Lansarea poemului *Fractalia*, de Șerban Foarță și a romanului *Periculoasa blândețe a vieții*, de Claudiu Soare. Invitați: Felix Nicolau, Chris Tănăsescu, Iulia Militaru. Moderator: Anca Bucur.

17:00 Editura Adenium (Cafeneaua Literară Bastion, pav. C1, balcon) – Lansare de carte: *România vertebrată*, de Radu Vancu. Participă: Radu Vancu și Ioan Stanomir. Moderator: Daniel Șandru.

17:00 Israel, țara invitată (stand propriu, pav. C4) – Întâlnire cu prozatorul Meir Shalev, autorul cărții *Roman rusesc* (Editura Univers), în traducerea lui Gheorghe Miletineanu. Participă, alături de autor: Maia Morgenstern, Vasile Ernu, Simona Kessler și Florin Iaru.

17:30 Casa de pariuri literare (scena Agora, pav. C5) – Lansare de carte și lectură: *Ca motorul unui Ford din 1931*, de Nora Iuga. Invitat: Nora Iuga. Moderator: un cristian.

18:00 Proiecție cinematografică *Son of Saul* (cinematograf, pav. C1, balcon). Filmul *Son of Saul*, câștigător la Premiile Oscar din 2016 pentru Cel mai Bun Film Străin. Regia: László Nemes.

18:00 Israel, țara invitată (scena Agora, pav. C5). Masă rotundă dedicată scriitorului Amos Oz, considerat cel mai important prozator și eseist israelian al momentului. Invitați: Fania Oz-Salzberger, Tania Radu, Ioana Pârvulescu, Madeea Axinciuc și Andrei Cornea. Amfitrion: Denisa Comănescu.

19:00 Israel, țara invitată (stand propriu, pav. C4) – *În culisele filmelor de animație pentru copii* – regizorul Radu Igazsag, în dialog cu Rony Oren, autor a peste 500 de filme de animație, transmise în peste 80 de țări.

18:30 Editura Humanitas (stand propriu, pav. C2) – Lansare de carte și sesiune de autografe: *Elegie pentru uman. O critică a modernității poetice de la Pound la Cărtărescu*, de Radu Vancu. Participă: Mircea Cărtărescu, Radu Vancu și Marieva Ionescu.

18:30 Editura Polirom (stand propriu, pav. C2) – Lansare de carte: *Șapte manifeste DADA. Lampisterii. Omul aproximativ, de Tristan Tzara* (Biblioteca Polirom – Centenar DADA). Invitați: Ion Pop și Bogdan-Alexandru Stănescu. Moderator: Eli Bădică.

19:00 Editura Humanitas (stand propriu, pav. C2) – Lansare de carte: *Cu ochii în 3,14*, antologie *Dilema Veche*, de Ana Maria Sandu.

20:00 Puzzle suprealist (scena Agora, pav. C5) – Trei manifeste de avangardă, cu *sound design & live foley* și pagini bizare de Urmuz cu trupa Foley'Ala: Alin Zăbrăuțeanu (compoziție, foley, live processing), Marian „Rufi” Cîtu (compoziție, foley, live processing); Alexandra Andrieș (voce, percuții, live processing), Radu Rădescu (concept, percuții, selecție & lectură texte).

BOOKSHAKE

REDACTORI COORDONATORI:

ELI BĂDICĂ
CRISTINA FOARFĂ
FLORIN IARU
JIRINA VYORÁLKOVÁ

ILUSTRAȚII:

ANA PREDUȘ

DESIGN:

IULIA ȚURCANU

WWW.CZECH-IT.RO

WWW.BOOKAHOLIC.RO

